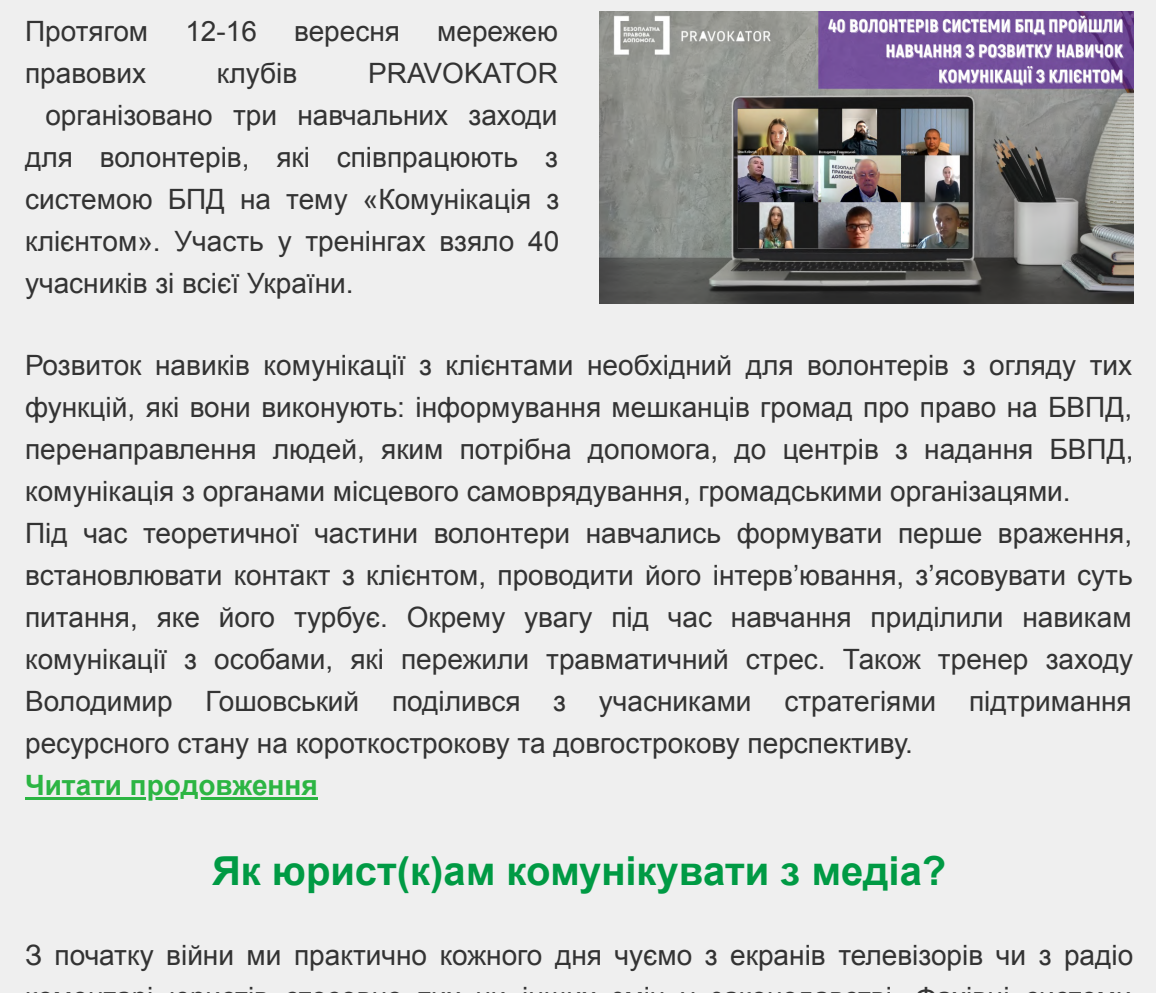

Триває конкурс з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, в 15-ти областях України

Відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 19.09.2022 р. № 2164/7 «Про проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Львівській, Одеській, Полтавській, Тернопільській, Хмельницькій, Чернівецькій та Чернігівській областях» Координаційний центр з надання правової допомоги повідомляє про проведення з 20 вересня по 02 грудня 2022 року конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги в вищезазначених областях.

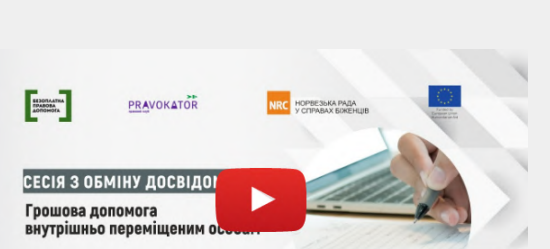
Учась у конкурсі можуть брати адвокати, відомості про яких внесені до Єдиного реєстру адвокатів України. [Детальніше про порядок участі у конкурсі.](#)

Новини

40 волонтерів системи БПД пройшли навчання з розвитку навичок комунікації з клієнтом

Комунікативні навички сьогодні важливі не менше, ніж досвід та hard skills. Особливо, якщо ми говоримо про такі сервісні організації як система надання безоплатної правової допомоги. Як досягти того, щоб ваша комунікація завжди була максимально ефективною?

Протягом 12-16 вересня мережею правових клубів ПРАВОКАТОР організовано три навчальних заходи для волонтерів, які співпрацюють з системою БПД на тему «Комунікація з клієнтом». Участь у тренінгах взяло 40 учасників зі всієї України.

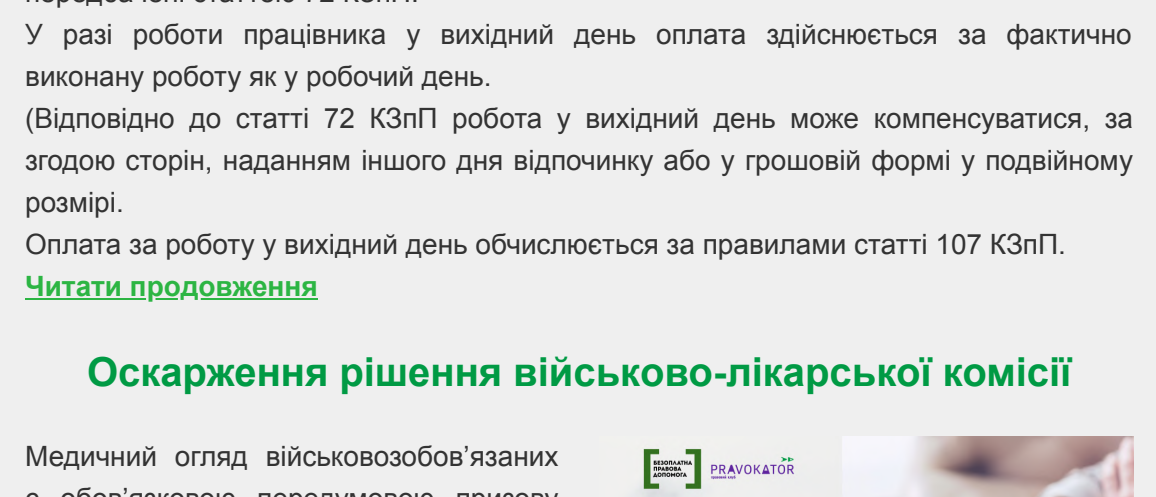

Розвиток навичок комунікації з клієнтами необхідний для волонтерів з огляду на функції, які вони виконують: інформування мешканців громад про право на БПД, перенаправлення людей, яким потрібна допомога, до центрів з надання БПД, комунікація з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями. Під час теоретичної частини волонтери навчалися формувати перше враження, встановлювати контакт з клієнтом, проводити його інтерв'ювання, з'ясувати суть питання, яке його турбує. Особливу увагу під час навчання приділяли навикам комунікації з особами, які переживали травматичний стрес. Також тренер заходу Володимир Гошовський поділився з учасниками стратегіями підтримання ресурсного стану на короткостроковому та довгостроковому перспективу.

[Читати продовження](#)

Як юрист(к)ам комунікувати з медіа?

З початку війни ми практично кожного дня чуємо з екранів телевізорів чи з радіо коментарі юристів стосовно тих чи інших змін у законодавстві. Фактично системи безоплатної правової допомоги створюють кожного дня достояння людям інформації щодо захисту їх прав в різних сферах життя. Але чи завжди вдається доставити інформацію до слухачів чи глядачів? Чи правильно зрозуміла людина інформацію? Саме ці питання обговорювали учасники вебінару «Як юрист(к)ам комунікувати з медіа?»

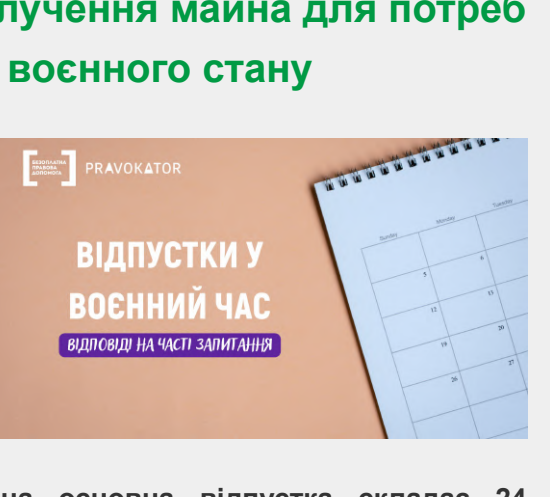

Під час заходу експертка поділилася з учасниками рекомендаціями як працювати з голосом під час виступу, як почуватись впевнено, як працювати та підтримувати контакт з цільовою аудиторією.

Грошова допомога внутрішньо переміщеним особам: відбулась сесія з обміну досвідом

20 березня 2022 року Кабінетом Міністрів України прийнято новий порядок виплати та призначення грошової допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам. Нині виникли питання призначення допомоги на проживання серед внутрішньо переміщених осіб, які мають відповідний статус після 2014 року та «вторинно» перемістилися з території проведення бойових дій. Питання полягає у тому, що внутрішньо переміщеним особам, котрі за поствоюю, яка вже втратила чинність, не мали права на отримання державної адресної допомоги, органи соціального захисту населення продовжують відмовляти у призначенні допомоги за новим порядком.

Саме про це говорили з правниками під час зустрічі з Юлією Воронковою, провідною юристкою Норвезької ради у справах біженців в Україні, яка має значний досвід з надання правової допомоги у цьому напрямку.

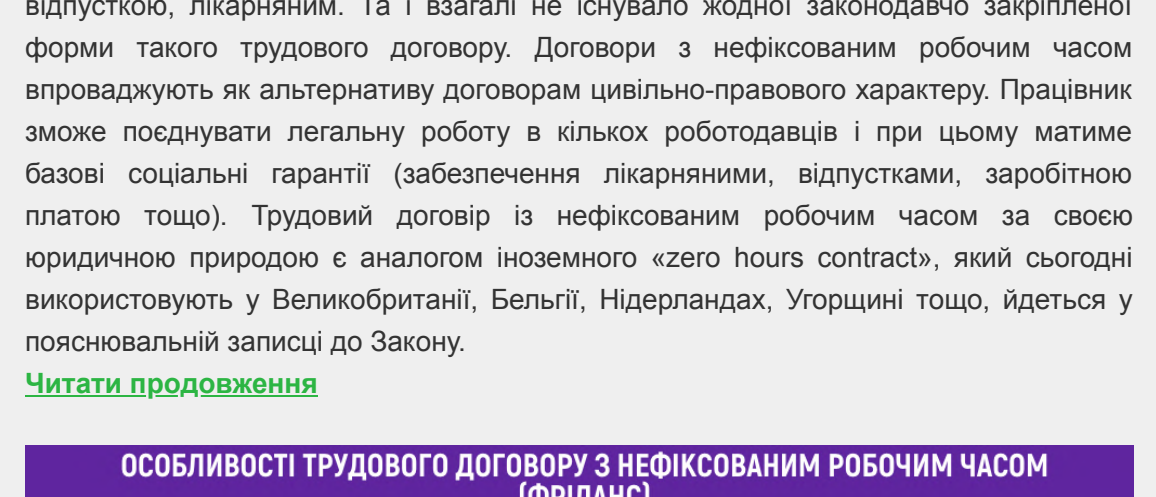

Під час сесії також обговорювали питання:

1. Законодавче врегулювання та особливості призначення грошової допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.
2. Проблемні питання призначення та виплати грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам.
3. Судова практика щодо вирішення питань призначення та виплати грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам.

Статті

Трудові відносини у воєнний час: відповіді на часті запитання

- Як оплачується робота у вихідні дні під час воєнного стану?

Відповідно до частини шостої статті 6 Закону України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" у період дії воєнного стану не застосовуються норми статті 53 (тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів), частини першої статті 65, частин третьої-п'ятої статті 67 та статей 71-73 (святкові неробочі дні) [Закону України «Про відпустки»](#) (далі – КЗпП). Таким чином, не застосовуються способи компенсації за роботу у вихідний день, передбачені статтею 72 КЗпП.

У разі роботи працівника у вихідний день оплата здійснюється за фактично виконану роботу як у робочий день.

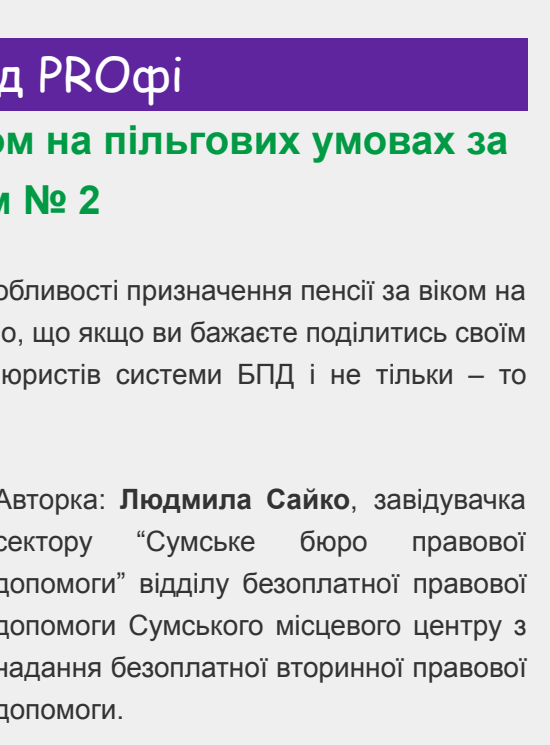
Відповідно до статті 72 КЗпП робота у вихідний день може компенсуватися, за згодою сторін, наданням іншого дня відпочинку або у грошовій формі у подвійному розмірі.

Оплата за роботу у вихідний день обчислюється за правилами статті 107 КЗпП.

[Читати продовження](#)

Оскарження рішення військово-лікарської комісії

Медичний огляд військовозобов'язаних є обов'язковою передумовою призову особи на військову службу. І зараз, коли в Україні триває загальна мобілізація все частіше до юристів системи БПД звертаються з питаннями щодо оскарження військово-лікарської комісії та оскарження її рішень.

Отже, згідно [Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу"](#) проходження медичного огляду під час проведення мобілізації є обов'язковим для громадян України, які приписуються до призовних дільниць, направляються для підготовки до військової служби, призиваються або приймаються на військову службу, приймаються на службу у військовою резерві, та військовозобов'язаних, призначених для комплектування посад за відповідними військово-обліковими спеціальностями й іншими спеціальностями в Службі безпеки України.

[Читати продовження](#)

Соціальні гарантії для військовополонених та їх родин

Станом на кінець вересня з російського полону повернуто більше 800 осіб, більше 100 з них цивільні, решта – військові. В цій статті розглянемо як соціальні гарантії зберігаються за військовослужбовцем, який попає у полон а також за його сім'єю.

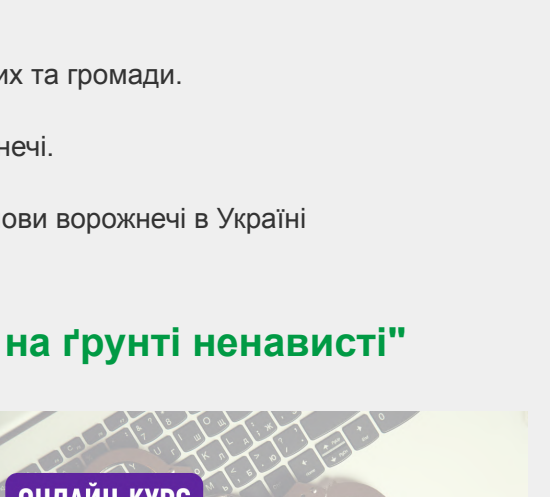
Отже, правовий статус військовополоненого визначено [Женевською конвенцією про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 року](#) (далі – Конвенція) Згідно Конвенції, **військовополонені** – це особи, які потрапили в полон до супротивника і належать до однієї з таких категорій:

- 1)особовий склад збройних сил сторони конфлікту, а також членів ополчення або добровільних загонів, які є частиною цих збройних сил;
- 2)члени інших ополчень та добровільних загонів, зокрема членів організованих рухів опору, які належать до однієї зі сторін конфлікту і діють на своїй території або за її межами, навіть якщо що територію окуповано, за умови, що ці ополчення або добровільні загони, зокрема організовані рухи опору, відповідають певним умовам.

[Читати продовження](#)

Примусове відчуження та вилучення майна для потреб держави в умовах воєнного стану

Питання, що стосуються відступок, виникають у процесі трудових відносин постійно. Команда ПРАВОКАТОР збрала для вас найпоширеніші питання та відповіді на них у цій статті.

Чи можна працівнику в якого щорічна основна відпустка складає 24 календарні дні надати додаткову відпустку за особливий характер праці тривалістю 7 календарних днів (період роботи дозволяє) під час військового стану?

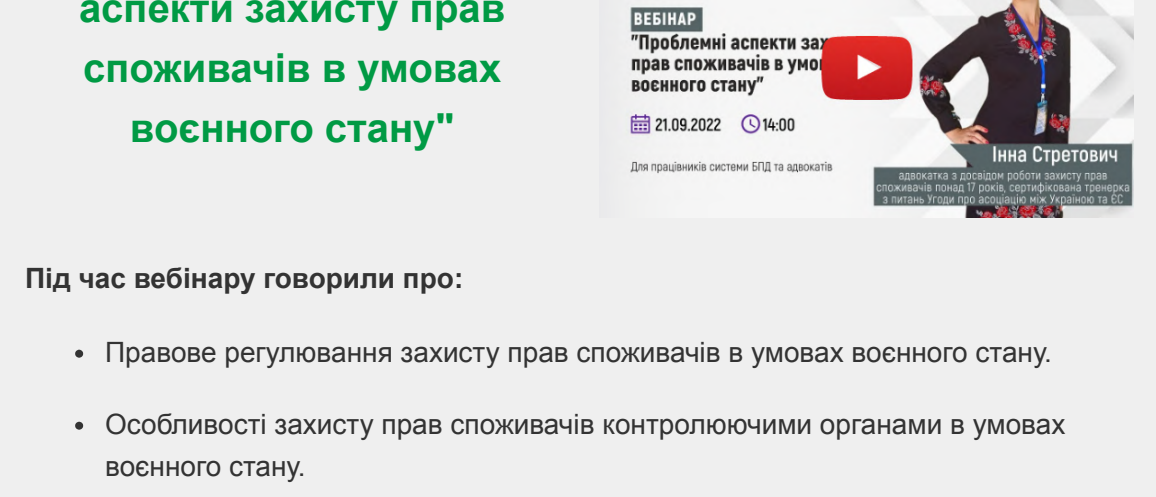
Так, додаткові відпустки під час дії воєнного стану надаються без обмежень. Відповідно до статті 12 [Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»](#) у період дії воєнного стану щорічна основна оплачувана відпустка надається працівникам тривалістю 24 календарні дні.

Таким чином, зазначена норма не обмежує права працівника на одержання щорічних додаткових та інших відпусток, передбачених законодавством.

В той же час, у період дії воєнного стану роботодавець може відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку відпустки та поганих на відпустку для огляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури.

[Читати продовження](#)

Договір з нефіксованим робочим часом: в чому особливості?

10 серпня [набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом»](#), згідно з яким у трудовому законодавстві з'явилось нове поняття – **трудовий договір з нефіксованим робочим часом**.

Таким чином врегульовано **фріланс** – режим роботи, коли людина може працювати віддалено, одразу на кількох проектах та коли її зручно. Фріланс особливо популярний в IT-сфері, копірайтинг, вебдизайн тощо. Але до прийняття цього Закону такі працівники не могли скритися жодними соціальними пільгами – відпусткою, лікарняними. Та і взагалі не існувало жодної законодавчо закріпленої форми такого трудового договору. Договори з нефіксованим робочим часом впроваджують як альтернативу договорам цивільно-правового характеру. Працівник зможе поєднувати легальну роботу в кількох роботодавців і при цьому матиме базові соціальні гарантії (забезпечення лікарняними, відпустками, зарплатною платою тощо). Трудовий договір із нефіксованим робочим часом за своєю юридичною природою є аналогом іноземного «zero hours contract», який сьогодні використовують у Великобританії, Бельгії, Нідерландах. Уточнючі дії, ядється у пояснювальній записці до Закону.

[Читати продовження](#)

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ (ФРІЛАНС)

Кількість базових годин, у які від працівника можуть вимагати працювати, не може перевищувати 40 годин на тиждень, кількість базових днів не може перевищувати 6 днів на тиждень.

Зарплатна плата виплачується працівникові, що виконує роботу за підставою трудового договору з нефіксованим робочим часом, за фактично відпрацьований час.

Мінімальна тривалість робочого часу працівника, який виконує роботу за підставою трудового договору з нефіксованим робочим часом, протягом календарного місяця становить 32 години.

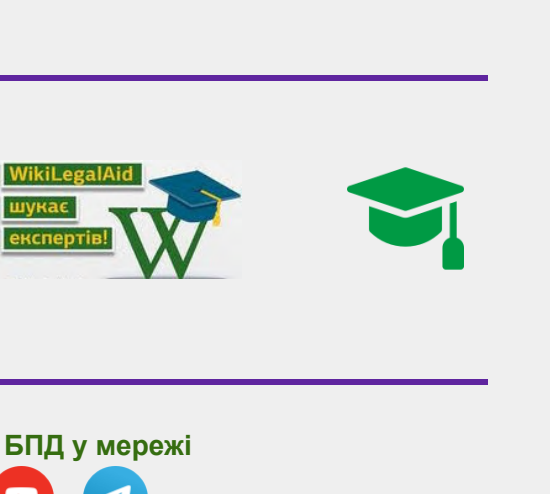
Відмова працівника від виконання роботи з базови годин та годин з підставою для припинення його до дисциплінарної відповідальності.

Працівник має право відмовитися від виконання роботи, якщо роботодавець вимагає виконання роботи поза межами базових днів та годин.

Case-study: практика юристів БПД

Встановлення факту проживання однією сім'єю

Продовжуємо вас знайомити з успішними кейсами захисту прав клієнтів від юристів системи БПД у рубриці [Pravokator case study](#). В цій статті матеріал ознайомимося з кейсом Ірини Лихової, завідувачки сектору Казаніського бюро правової допомоги Миколаївського місцевого центру з надання БВПД.

Справа стосується встановлення факту проживання однією сім'єю в жоді бойових дій. Діятися своїми успішними кейсами захисту прав клієнтів [тут](#).

Фабула справи

Відповідно до [Постанови КМУ "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу пенсійного та їх сім'ям під час дії воєнного стану"](#) сім'ям загинилих осіб, зазначених у пункті 1 цієї постанови виплачуються одноразова грошова допомога в розмірі 15 000 000гривень, яка розподіляється рівними частками на всіх отримувачів, передбачених у [статті 16-1 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сім'ей"](#). Цивільна дружина загинлого звернулася до до 4 відділу Багатанського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки з заявою на отримання грошової допомоги від держави у зв'язку з загинблем в результаті бойових дій. Її цивільного чоловіка але відповідно Багатанського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, у якого надано лисьмову відповідь в якій було рекомендовано звернутися до суду з заявою про встановлення факту сімейного проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу.

[Читати продовження](#)

Поради від PROфi

PRO право на пенсію за віком на пільгових умовах за списком № 2

У рубриці [#ПорадиВіаPROфi](#) розглянемо особливості призначення пенсії за віком на пільгових умовах за Списком № 2. Нагадаємо, що юристи системи БПД не тільки – то запобігають цю [фінансу](#).

Авторка: Людмила Сайко, завідувачка сектору "Сумське бюро правової допомоги" відділу безоплатної правової допомоги Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Умови та норми, що визначають право на достроковий вихід на пенсію за віком на пільгових умовах, зокрема за списком № 2, регулюються статтею 114 та Прикінцевими положеннями [Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-ІV](#). Для осіб, які працювали до введення в дію зазначеного вище Закону, право на пенсію визначається відповідно до раніше діючого законодавства.

Для призначення даного виду пенсії потрібно брати певного пенсійного віку (в т. ч. в залежності від року народження жінки який досягався така пенсія) та мати відповідний стаж роботи.

[Читати продовження статті](#)

Онлайн-навчання

Відкрито реєстрацію на онлайн-курс «Заборона дискримінації»

На платформі [дистанційного навчання системи БПД](#) відкрито до проходження [курс «Заборона дискримінації»](#). Для ефективного забезпечення захисту клієнтів від дискримінації на національному рівні, правники повинні знати європейські юридичні стандарти, які застосовуються у цій сфері.

Цей онлайн-курс програми Ради Європи NEHR є вступним до питань, пов'язаних із заборною дискримінації, у світлі положень Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ), практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) та інших відповідних юридичних документів. Цей курс є детальним, але доступним освітнім ресурсом для сприяння розумінню правниками практики ЄСПЛ з цього питання.

У семи модулях курсу учасники зможуть вивчити питання дискримінації, з якими стикаються різні спільноти, а також ключові терміни та визначення, пов'язані з цими групами. Темі розкриваються в практичній формі за допомогою відео, пов'язані з ними інтерактивні екрани, тестів з перевірки знань і вправа на рефлексію. Останні два модулі присвячені національному законодавству та судовій практиці, сформованій за часу прийняття Закону України "Про запобігання та протидію дискримінації".

Цей курс орієнтований насамперед на фахівців системи надання БВПД та адвокатів, які залучаються для надання БВПД, суддів, прокурорів, юристів, але також може стати в пригоді працівникам національних установ з прав людини та органів з питань забезпечення рівності, організацій громадянського суспільства, студентів університетів.

Онлайн-курс "Мова ворожнечі"

Злочини на ґрунті ненависті та мовна ворожнеча є проблемами, що загострюються в Європі та усьому світі. Вони є серйозною загрозою до певних груп суспільства, зокрема шкоду окремим людям, громадам і, зрештою, суспільству в цілому.

Хоча ці два явища тісно взаємопов'язані, вони потребують власних специфічних заходів реагування. Запрошуємо вас пройти новий [дистанційний курс "Мова ворожнечі"](#) на платформі дистанційного навчання системи БПД. В навчальному курсі розглядаються такі питання:

- Поняття, різниця, зв'язків між мовою ворожнечі та свободою вираження поглядів.
- Вплив мови ворожнечі на постраждалих та громади.
- Ефективне реагування на мову ворожнечі.
- Регулювання питань, що стосуються мови ворожнечі в Україні

Онлайн-курс "Злочини на ґрунті ненависті"

Злочини на ґрунті ненависті порушують різні основоположні права і є найтяжчою формою дискримінації, що завдає шкоди окремим жертвам, їхнім громадам і суспільству.

На платформі дистанційного навчання системи БПД відкрито для проходження [курс «Злочини на ґрунті ненависті»](#). Європейський суд з прав людини визнає, що органи державної влади мають зобов'язання вживати всіх розумних заходів, щоб викривати мотиви упевдженні, які зумовлюють злочини на ґрунті ненависті.

Ці не завжди легко. Докази мотиву упевдженості може бути важко визначити, жертви часто неохоче повідомляють про такі злочини і беруть участь у кримінальному судочинстві. З іншого боку, юристи та правозахисники не завжди мають необхідні навички або засоби для збору ключової інформації, яка була би вирішальним фактором для забезпечення успішного переслідування за злочини на ґрунті ненависті на противагу відмови у правосудді.

Курс спрямований на формування у юристів, інших фахівців та громадян, які борються зі злочинами на ґрунті ненависті, необхідних навичок збору ключової інформації, необхідної для розслідування таких злочинів.

Вебінар "Землі у власності територіальних громад"

Питання, які розглядалися під час вебінару:

- Суб'єкти передачі земель у власність ТГ;
- Алгоритм передачі земель у комунальну власність;
- Повноваження ОМС у розпорядження колективними землями;
- Підстави набуття земельних ділянок у комунальну власність;
- Закон України №2498: які проблеми вирішено?

Спікер: Гор Клименко – заступник директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області

Вебінар "Проблемні аспекти захисту прав споживачів в умовах воєнного стану"

Під час вебінару говорили про:

- Правове регулювання захисту прав споживачів в умовах воєнного стану.
- Особливості захисту прав споживачів контролюючими органами в умовах воєнного стану.
- Захист прав споживачів в позасудовому порядку в умовах воєнного стану.
- Захист прав споживачів в судовому порядку в умовах воєнного стану.
- Цифрова безпека споживачів в умовах воєнного стану.

Спікерка: Ірина Стретович, адвокатка з досвідом роботи захисту прав споживачів понад 17 років, сертифікована тренерка з питань Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Голова ГО «Асоціація захисту прав споживачів», помічниця депутата Луцької міської ради.

Вебінар "Відповідальність за керування транспортними засобами у стані алкогольного сп'яніння в умовах війни"

Під час вебінару говорили про:

- Позиціонування адвоката та принципи роботи.
- Набір обов'язкових дій для ефективного захисту.
- Судова практика, аналіз цікавих справ.
- Міфія щодо ч.1 ст.130 КУАП спричинені воєнним станом (конфіскація автомобіля тощо).
- Справа виграна: що далі? Алгоритм стягнення моральної та матеріальної шкоди (коректний склад відповідчів та вимог).

Спікерка: Дарина Седун, адвокатка АБ "Яремчук і партнери".

Корисні матеріали

Судова практика Верховного Суду у справах щодо встановлення місця проживання дитини

- [Постанова Верховного Суду від 17 квітня 2019 року у справі № 645/4562/16-ц](#): факт створення нової сім'ї матір'ю не може оцінюватися як негативна обставина, яка унеможливила визначення місця проживання дитини з нею чи надає перевагу батькові у визначенні місця проживання дитини з ним. Зростання в повній сім'ї відволікає дітей від батьків.
- [Постанова Верховного Суду від 24 квітня 2019 року у справі № 520/13963/17](#): матеріально-побутове забезпечення батьків ухвалюється судами, проте не є визначальним, а оцінюється в сукупності з іншими критеріями, зокрема ставленням батьків до виконання своїх батьківських обов'язків, у тому числі обов'язків щодо виховання дитини, особистого прихильності дитини до кожного з них, віком дитини, а також з огляду на накріпаче забезпечення інтересів дитини.

- [Постанова Верховного Суду від 22 грудня 2021 року у справі № 204/8432/19](#): якщо мати не надала суду переконливих доказів на підтвердження того, що проживання дитини з батьком суперечить найкращому забезпеченню інтересів дитини, а суд не встановив обставин, які б давали підстави для висновку, що визначення місця проживання дитини з матір'ю матиме більш позитивний вплив на дитину, ніж залишення її проживати разом із батьком у звичному для неї середовищі, то це є підставою для визначення місця проживання дитини з батьком.

До кого звернутися по правову пораду - до друга, знайомого, сусіда, родича-куратора? А як немає такої людини? Та насправді воно є, і не одна! Це юристи контакт-центру системи безоплатної правової допомоги.

Система надання БПД у мережі